

شعر انقلاب

سید حسن حسینی

این طرفه مردانی که خصم خوف و خواباند
بر حلق ظلمت خنجر تیز شهاب اند
بر خاک می‌غلتنند و گل می‌روید از خاک
روح بهاران، شوکت باران و آب‌اند

نیلوفر عشق اندو با شوق شهادت
گردنهای سبز حق در پیچ و تاب‌اند
نازم وقار سرخ‌شان را، این عزیزان
ز خم زبان دشنه را با خون جواب‌اند

جوشنده رودی پاک از سر چشمهٔ خلق
سوی لقاء... جاری با شتاب‌اند
بر گرده شب‌باوران و شب‌پرستان
شلاق سرخ آذر خش اضطراب‌اند

یار وفادار رسول عصر خویش‌اند
عماروُش، بوذر منش، حیدر مآب‌اند
بغض گدازان هزاران نسل دریند
آتش فشان شیعه را خشم مذاب‌اند

در جاده‌های سربری رزم شبانگاه
چاپک بُرق براق را پدر کاب‌اند
شعر بلند جان‌فشانی در شب رزم
منظومه بی‌انتهای آفتاب‌اند

باعزم اینان، مکرشان نقش بر آب‌است
سقا نمایانی که همدست سراب‌اند
در اوج ایمان پاسدار نهضت حق
شان نزول آیه‌های انقلاب‌اند

قادر طهماسبی (فرید)

ز چشم بسته، هلا! مُهر خواب بردارید
به دفع فتنه قدم با شتاب بردارید
سپاه تفرقه بر طبل اتحاد زده‌ست
ز پیش چشم جهان بین، حجاب بردارید

به نور بینش خورشید رهبری آنک
ز چهره‌های منافق، نقاب بردارید
گذار ما به بیابان شور خواهد بود
هلا! ز چشمه ایثار، آب بردارید

در این مراجه با درد و داغ همسفریم
به قدر تنگ کفایت، شراب بردارید
به راستی که در این استقامت خوینین
مبادیک سر موپیچ و تاب بردارید

به پشته‌نواخته تعقیب تا شناسایی
چراغ شب شکن آفتاب بردارید
بس است لحظه شماری، به نام عدل علی
نقاب از رخ‌روز حساب بردارید

جوی زبان نرسد به احتیاط اگر
در این محاکمه داو و طناب بردارید
به موج خوانی درای انقلاب آنک
قدم گذاشته چندین حباب، بر دارید

به اهل فتنه بگویید با صدای بلند
خیال بود که آب از سراب بردارید
فلات نور، چراگاه گاو شیطان نیست
طمع ز مزرعه انقلاب بردارید

ز چشم اگر نستانید خواب را، فردا
سر بریده ز بالین خواب بردارید

موسیقی

انتشار تک آهنگ جدید
«رضا صادقی» برای «خوی»

حادثه زلزله شهر خوی که به‌تازگی رخ داده، توجه تعداد زیادی از هم‌وطنان مان را به این شهر و مردمش جلب کرده است. «رضا صادقی» نیز با هدف قدردانی از کمک‌های مردمی به زلزله‌زدگان خوی، به‌تازگی قطعه‌ای با نام «شانس آخر» را منتشر کرد. این اثر با ترانه‌ای از محمد مبارکی، آهنگ‌سازی مهدی منافی، تنظیم و میکس مستر مجید مولودی تولید شده است. رضا صادقی همچنین قصد دارد در ۲۵ بهمن ماه برای کمک به زلزله‌زدگان خوی کنسرتی را برگزار کند.

الهه آرانیان

culture@khorasannews.com

و کتاب «قرن‌های بی‌زمان» که با محوریت «منطق الطیر» عطار نیشابوری نوشته شده‌است، گفت‌وگو کرده‌ایم.

■ **از روند برگزاری هفدهمین جشنواره شعر فجر بفرمایید.**
به نظر من جشنواره سالمی بود که خودش کتاب‌مرا تا مرحله آخر دنبال کرده بود با توجه به این که بعضی‌هایم گویند پایایی و رابط در میان است، عجیب بود که من با یک نفر در این زمینه حتی صحبت هم نکردم و کتابم برگزیده شد. ۹۵۰ صفحه نوشتن درباره منطق الطیر عطار کار سختی بود. کتاب‌های رقیب هم کتاب‌های مهمی درباره شعر و از استادان بزرگی از دانشگاه‌های تهران و شیراز و... بودند؛ استادانی مانند دکتر کاووس حسن‌لی، دکتر آذر، دکتر قیصری و دکتر غلامرضایی، به نظر من اگر جشنواره به همین روال پیش برود و داوران فقط کتاب را مدنظر قرار دهند، به نفع همه است. این حرف را به دلیل برگزیده شدن کتابم نمی‌گویم. اگر کتاب من هم به شکل سالم‌ردمی شد، باز همین حرف را می‌زد.

برای خودم هم جالب بود که در جشنواره خیلی‌ها جذب این کتاب شده بودند و می‌گفتند درباره عطار خیلی نکته‌ها را نمی‌دانستیم و یاد گرفتیم.

■ **با توجه به این که زمینه تخصصی فعالیت شما ادبیات عرفانی است، درباره نگارش کتاب «قرن‌های بی‌زمان» بفرمایید.**

حیطه کار من نقد ادبی و عرفان است که در حقیقت اغلب تلفیق این‌هاست؛ یعنی نقد ادبی در عرفان یا برعکس. کتاب «قرن‌های بی‌زمان» نگاهی است به منطق الطیر عطار از این منظر که آیا با کانونی کردن یک اثر می‌توان بقیه آثار یک نویسنده یا شاعر را هم تحلیل کرد که در این اثر نشان دادیم آثار عطار را نمی‌شود به طور مجزا فهمید. باید یک اثر را در مرکز قرار داد

مانند یک دایره و از قلب آن دیگر آثار را تحلیل کرد. حالا چون منطق الطیر از نظر مفهومی مهم‌ترین اثر عطار است، با یک نگاه دایره‌وار و حلقه در حلقه، هفت اثر عطار را تحلیل کردیم. این موضوع خیلی برای داوران و آنان که کتاب را خوانده بودند، مورد توجه واقع شده بود. اولین بار بود که به آثار عطار این‌طور نگاه شده بود. شیخ محمود شبستری در «گلشن راز» می‌گوید: «مرا از شاعری خود عار ناید / که در صد قرن چون عطار ناید» شبستری درباره هیچ شاعری این حرف را نزده. استاد فروزانفر هم می‌فرماید: «عطار از شاعرانی است که بشریت باید ۴۰۰ سال جلو برد تا او را بشناسد.» او این سخن را برای مولانا و سنایی نگفته و تنها برای عطار چنین حرفی را زده‌است. من حدود ۶، ۵ سال زمان گذاشتم تا ببینم این عطار چه دارد که بقیه ندارند و به شبکه متداخل مفهومی در آثار عطار رسیدم و فهمیدم سخن شیخ محمود شبستری این است که آثار عطار را باید به شکل شبکه‌های متداخل فهمید. اساس ۹۵۰ صفحه کتاب همین مطلب است.

■ **از ابتدا قصد داشتید در این باره یک کتاب بنویسید یا طرح نگارش کتاب از یک مقاله شکل گرفت؟**

ایده نگارش این کتاب از زمان انتشار کتاب «از معنا تا صورت» که برنده جایزه جلال شد، در ذهن من بود تا این که طرحش آرام‌آرام جمع شد و با استادان مختلف گفت‌وگو کردم و سرانجام خداوند لطف کرد و نوشته شد. این کتاب حرف تازه‌ای است درباره عطار. امیدوارم اهل ادب به ویژه اهل خراسان و نیشابور بخوانند و با عطار از منظر جدید آشنا شوند.

■ **برنامه‌ای برای معرفی کتاب «قرن‌های بی‌زمان» در خراسان دارید؟**

متأسفانه خراسانی‌ها در این زمینه کم‌کاری کرده‌اند. یونسکو در تهران برای کتاب جلسه

عطار نیشابوری تنها میدان دار جشنواره شعر فجر

گفت‌وگوی خراسان با دکتر مهدی محبتی
استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه نجان
و مؤلف کتاب «قرن‌های بی‌زمان»، تنها اثر
برگزیده در هفدهمین جشنواره شعر فجر

گذاشت و همین‌طور در دانشگاه‌های تهران برنامه‌هایی برای نقد و معرفی کتاب برگزار شد، ولی فعلاً در مشهد و خراسان که مهدزبان فارسی است، برنامه‌ای برگزار نشده. امیدوارم در روز بزرگداشت عطار در ۲۵ فروردین این کتاب معرفی شود.

■ **مخاطب عام می‌تواند با این کتاب ارتباط برقرار کند؟**

بله. خوشبختانه زبان کتاب را بر خلاف کتاب‌های دیگر خیلی سخت نگرفتم. در جشنواره هم بر زبان رسا و در عین حال ادبی آن تأکید شد. ضمن این که پشتوانه این کتاب، قصه‌های عطار است که ناشر (هرمس) به زودی منتشر می‌کند و برای مخاطب عام مناسب است.

■ **در کتاب «قرن‌های بی‌زمان» به عطار چگونه نگاه شده‌است؟**

ما در کتاب گفته‌ایم عطار شاعری نیست که به گزاه‌های مشهور تسلیم شده باشد و جهان را نظام احسن بداند و بگوید همه چیز عالی است. او با جامعه و وجود و انسان درگیر است و تفکرش در مقایسه با مولانا و سنایی نوین است. او می‌گوید که من در این جهان بیشتر شرم‌بینم. عطار گزاره‌هایی را که فلسفه اروپا مطرح کرده، به زبان عرفانی خودش بیان کرده‌است؛ نه تنها از زبان دیوانه‌ها، بلکه از زبان خودش. او مطرح می‌کند که نه می‌توان مثل مسجدنشین‌ها با شرم و نه مانند میخانه‌نشین‌ها: «نه در مسجد گذارند کم رند است / نه در میخانه کین خمار خام است / میان مسجد و میخانه راهی است / بچوبی‌ای عزیزان کین کدام است». نه می‌خواهد بی‌دین و ایمان باشد و نه مایل است مانند متحجران باشد که هیچ دیدگاهی را جز حرف خودشان قبول نمی‌کنند. عطار منادی این نوع نگاه است و واحد جنون هم پیش می‌رود.

ادبیات داستانی ایران در نگاه مردم تاجیکستان

به‌بهانه چاپ کتاب «پرچم سفید» اثر شاه منصور شاه میرزا، کارشناس میز تاجیکستان در موسسه فرهنگی اکو با این نویسنده و پژوهشگر سرشناس

درباره ادبیات داستانی ایران و تاجیکستان و تاریخچه آشنایی مردم ۲ کشور با نویسندگان این عرصه گفت‌وگو کرده‌ایم

علاقه‌شان به کتاب را از دست ندهند.

■ **چند تن از نویسندگان بزرگ تاجیکستان به‌همراه ویژگی آثار آن‌ها را نام ببرید.**

علامه صدرالدین عینی که همه ما او را به عنوان بنیان‌گذار ادبیات تاجیک، قهرمان ملی و مربی نسل بزرگ نویسندگان می‌شناسیم، آثار زیادی از خود به یادگار گذاشته است. جلال اکرامی و ساتم‌الغ زاده از شاگردان این داستان‌نویس بزرگ هستند و با این که سال‌ها از درگذشت آن‌ها می‌گذرد، کتاب‌هایشان جزو کتاب‌های روی میز و پرخوانش مردم تاجیکستان است. در نسل بعدی هم باید فضل‌الدین محمدی اوف، ساریبان، عبدالحمید صمد، کرامت... میرزا، ستر تورسون، بهمنیار، سیف رحیم‌زاد، قادر رستم و محمدمنان صالح را به‌یاد بیاوریم. این نویسندگان برخی در قید حیات هستند و طرفداران زیادی در تاجیکستان دارند. موضوع داستان‌های آن‌ها تأییدمعانی ادبیات‌ماندگار فارسی است که شامل درخوری، راستی، جوانمردی و اوصاف ستوده است. داستان «مرگ شاعر»، نوشته استاد ساتم‌الغ زاده از مشهورترین داستان‌های تاجیکستان است که موضوع آن اصالت انسانی، باور به ارزش‌ها و راستی خرداست.

■ **درباره ادبیات داستانی ایران و نویسندگان ایرانی در تاجیکستان توضیح دهید.**

در زمان شوروی هر چند روابط چندانی میان ایران و تاجیکستان وجود نداشت و روابط فرهنگی از طریق مسکو انجام می‌شد اما روابط ادبی هیچ‌گاه قطع نشد. از نوشته‌های استادانی مانند سعید نفیسی، پرویز ناتل خانلری و حبیب

بی‌بھی، بسیار شبیه دانسته‌اند. حتی حبیب یغمایی این کتاب را دانسته تمام‌عیار قرن ۱۹ دانسته است. بعدها از این نویسنده کتاب‌های جلال‌الدین بخارا، مردسودخور و... در ایران منتشر شده‌است. همچنین از ساتم‌الغ زاده، رمانی با نام «شب گرفتن ماه» که روایتگر زندگی حکیم توس است، منتشر شد و استاد محمدجعفر باحقی، نقد خوبی بر این کتاب نوشته‌اند و همچنین کتاب روایت سعدی از این استاد تاجیک است. از عبدالحمید صمد کتاب گردش دیوباد، از استاد مهمان بختی «خوبان» و از استاد بهمنیار کتاب سرده‌ده در ایران منتشر شد.

■ **ادبیات داستانی تاجیکستانی در عرصه جهانی چه وضعیتی دارد؟**

آثار نویسندگان ما در دوران شوروی به ۱۵ زبان ترجمه می‌شد اما در سال‌های گذشته به دلیل جنگ‌های شهری و در کشور ما این روند کاهش یافت و ولی پس از استقلال تاجیکستان تلاش‌هایی برای معرفی ادبیات داستانی تاجیکستان به مردم جهان انجام می‌شود. برخی نویسندگان از جمله تیمور ذوالفقاروف که جزو نویسندگان برجسته است، به زبان روسی می‌نویسند و «بازگشت خواجه نصرالدین» در سال ۲۰۱۷ از این نویسنده با ترجمه بنده در ایران منتشر شد.

علت این که در این سال‌ها ادبیات تاجیکستان در جهان شناخته شده نیست این است که این داستان‌ها به زبان‌های جهانی از جمله انگلیسی، فارسی، عربی، فرانسه و آلمانی کم ترجمه شده‌اند و با وجود نویسندگان توانا در تاجیکستان ادبیات داستانی ما در جامعه جهانی زیاد شناخته شده نیست. البته بنگاه‌های ترجمه با حمایت دولت، راه‌اندازی شده‌اند که امید می‌رود به شناخته شدن ادبیات داستانی گران‌مایه تاجیکستان در جهان کمک کند.

هنری

نقاشی جدید حسن روح‌الامین
برای حضرت علی (ع)

حسن روح‌الامین، هنرمند نقاش کشورمان به مناسبت ولادت حضرت علی (ع) از تازه‌ترین اثرش با نام «اسدا...» رونمایی کرد. از چهاردهم بهمن‌ماه، نمایشگاه آثار نقاشی حسن روح‌الامین با عنوان «دل نگاره» نیز با موضوع زندگی اهل بیت (ع) در موزه هنرهای شرقی مسکو در روسیه به مدت دوماه برپا شده‌است.

ثبت ترانه «دایه دایه وقت جنگه»
وساز «چگور» در میراث ناملموس

عضو هیئت کارشناسی شورای ملی ثبت آثار میراث فرهنگی ناملموس از ثبت ترانه «دایه دایه وقت جنگه» و «ساز چگور» در فهرست ملی میراث ناملموس خبر داد. بهروز وجدانی در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: از حدود ۳۰ پرونده‌ای که از سوی پنج استان برای ثبت ارائه شده بود، دو پرونده ترانه «دایه دایه وقت جنگه» از استان لرستان و «شیوه ساخت و نواختن ساز چگور» از استان مرکزی به حوزه موسیقی ارتباط داشت که در فهرست ملی میراث ناملموس ثبت شد. وی درباره این آثار گفت: ترانه «دایه دایه وقت جنگه» با صدای استاد رضا سقایی در فهرست آثار فاخر موسیقی ایران نیز ثبت شده‌است و ساز چگور که پرونده شیوه ساخت و نواختن آن از سوی استان مرکزی ارائه شد، در بین اقوام عشایری ساکن در این خطه رواج دارد.

مجوزهای صادر شده

برای موسیقی در دی ماه

آمار مجوزهای صادر شده دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دی‌ماه ۱۴۰۱ اعلام شد. به گزارش روابط عمومی دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دی‌ماه ۱۴۰۱، مجوز ۱۶۸ تک‌آهنگ، ۱۳ آلبوم موسیقی، ۴ نماهنگ، ۲۵۴ قطعه شعر به علاوه تأسیس وتمدید ۸ استودیو و مراکز تکثیر کتاب صوتی صادر شده‌است.